

A sziget

A sziget 1910 körül kezdhetett el növekedni benne. Kezdetben a bordakosárban talált magának menedéket, de hogy onnan is származott volna? Az erősen kérdéses. A megtalálását nagyban nehezítette, hogy a jól működő tüdőhöz hasonló légies könnyedség, fátyolos megjelenés jellemezte, némi rózsás árnyalattal ott, ahol a kevésbé impresszionista festők és térképészek szerint a kontúroknak kell elhelyezkednie. Ekkoriban már ismerték a szervfestés különböző módszereit, de többnyire csak a boncolás után használták. Az egyik korai megfigyelő javasolta a céklalé injektálást a vénákba, de ezt a páciens nem kis szerencséjére a többiek elvetették. A sziget amúgy nem sok vizet zavart, a páciens sem különösebben érzekelte, csak akkor, amikor egyedül gyűjtött rá valamelyik sarkon vagy egy fenyőerdő tisztásán, és nem akadt senki és semmi, ami zajával elleplezhette volna a sziget apró jeleit, vagy amikor éppen lefekvéshez készülődve olvasgatott még egy kicsit bársony köntösében a nehéz, polírozott tölgyfaasztal mellett, és egy hosszú, érdektelen leírás biztosított érzékei számára könnyed kalandozást a sziget partvonalai mentén. Ilyenkor a sziget valósággá vált, mint ahogy más szigetek sejlenek fel a ködből, elhitetve egy pillanatra az emberrel, hogy útja során mégse a semmibe tart.

Ha a korabeli módszerek lehetőséget adtak volna rá, a felfedezők számos, túlbujánzó csodát pillanthattak volna meg a sziget belsejében. Javaslom, tiszteljük meg emléküket azzal, hogy ezekről mi, a már valamicskével tudósabb jövő sem ejtünk több szót.

Az első világháború során a sziget, mit sem törődve a szuronyok és egyéb alkalmatosságok jelentette veszélyekkel, a bordakosár valamivel biztosabb menedékét a lágy részek sikamlós és mozgalmas közösségére cserélte. Az évek során ide-oda ingázott a különféle belek kötegei és a húgyhólyag mélységei között.

Az 1920-as években, egy vakbelet érintő operáció során a sziget a májon nyugodott, elterpeszkedett, egészen meghízott, rózsás könnyed küllemét erősen izzó vulkanikus formákra cserélte. Az orvos metszetet vetetett belőle

NAGY-LACZKÓ BALÁZS (1989) író, régész és néprajzkutató. Tanulmányait Gyulán és Szegeden végezte régészet, néprajz és vallástudomány szakokon. Rendszeres publikál folyóiratokban.

és a geológus megállapította, hogy a sziget közelebb áll az Alpok és az Andok vonulataihoz, mint a közönséges röghegységekhez (akkoriban a tektonikus mozgások lehetőségéről még nem sok szó esett). A geográfus a Kongó- és az Amazonas-medencéjét vélte viszont látni benne, a jazz-zenész a Karib-térséget és Marokkót, első sorban Tangert és Marrákest. Sokaknak eszébe jutott ekkor

Párizs.

A béke.

A pezsgő.

De ez a sziget szempontjából semmit sem számított.

A páciens elmondása szerint megnősült, de hiba volt. Az előző évtizednél kevesebb konyakhöz és több egyiptomi dohányhoz jutott nem annyira olasz, mint inkább nyírségi közvetítőkön keresztül. Már egyáltalán nem érzékelte a szigetet elalvás előtt. A hosszú tizenkilencedik századdal együtt a magányos sarkon álldogálások és az erdőjárások kora is véget ért. A zene hangosabb lett, a kávéházakból kiveszett a csibuk, és ő is csak úgy rázta a korábban nyugodt térdeit az újságírók gondolatait időnként a rumos kávé, a cukros tea és a keserű sör ízével együtt felbűfögve, mint mások. Mit törődjön ő holmi szigetekkel, amikor egyetlen város és egyetlen éjszaka is annyi mindent rejthet a gázlámpák különös fényében? – kérdezte tekintetével a Dunát keresve, de persze egészen rossz irányba nézett. Nem is hozott arról semmi mást a sodrás, csak egy csendes, kenderszagú villanyost.

Az újabb világégést a sziget a gyomor mögött elhelyezkedő szűk sikátorban töltötte. Aludt, mint egy türelmes vulkán, és várt, ahogyan azt az egyik, a pszichanalitika és az irodalom iránt is érdeklődő professzor megfogalmazta hallgatóinak, mielőtt egy eltévedt golyó végzett volna vele a Sánc utca 34. szám előtt 1944 telén. Esett a hó, károgtak a varjak. A gyomornedvek közelsége, esetleg a gerinc biztosnak tűnő, egyszerre kollagénekben gazdag, enyvesen ruganyos és meszesen meredt támasza hatására a sziget alsóbb régiói megfeketedtek, míg felül tovább zöldült és részben fehérlett, akárcsak az északi-tengeri és csendes-óceáni rokonai a temérdek rájuk zúduló guanó nyomán.

Az 1950-es években a páciens újra házasodott, visszatért a rövid italokhoz és az olcsóbb dohánytermékekhez. Gyermekei születtek, és egy rozsdás kutyt fogadott örökbe, mely állítása szerint a saját elkövetkezendő halálára emlékeztette veres, táskás szemeivel, ezért gyakran, de kíméletesen verte. A páciens új kutatókat és lakcímeket kapott. A korábbi stockholmiakat, berlinieket, rómaiakat, bécsieket és budapestieket kijevekre, moszkvaiakra és végül murmanszkiakra cserélte. A klímaváltozás hatására a sziget felülete is a tajga és a tundra váltakozó tónusait öltötte magára. Az egyik vizsgáló orvos (októberben) mohaszerű, szivacsos állagúnak ismertette egy varsói konferencián, míg egy másik diavetítésén, immár az 1960-as évek Kairójában (júniusban) „lágysajtokra emlékeztető” felirat szerepelt.

Az 1970-es években végül több egymást követő radioaktív izotópos vizsgálatra is sor került a szigeten és annak környékén. Ezek során megállapítást nyert,

hogy a szigetet egyfajta közelebről meghatározhatatlan sűrű hálózat tartja egyben, egyszerre mutatva hasonlatosságot a nyirok- és idegrendszerrel, bár azoktól létezése teljesen független; illetve hogy a páciens a „szervezet teljes körű összeomlása és valamennyi létfenntartó szerv együttes leállása” következtében életét veszítette. Esett a hó, és valahol, messze dél-nyugatra, ahol már az éj, a fenyves és a sztyeppe se fenséges, mert fenségességének valódi okát, a végtelesség látszatát maga is elfelejtette, károgtak a varjak. Senki se tudta megmondani, hány éves volt, hogy szeretett-e regényeket olvasni, galambokat etetni, gyerekekkel labdázni, disznóságokat mondani és csinálni, ugyanis eddigre már egyetlen hozzátartozója sem volt sem az élők sorába, sem az orvosi laborok formalinos kádjaiba helyezve.

Hosszas vita, politikai adok-kapok-egyezkedések után a testet a szigettel együtt előbb Bukarestbe, majd Belgrádba szállították. A legutolsó murmanszki jelentés szerint a sziget a koponyában fekszik, míg az agyszövetnek ismeretlen idők óta hült helye.

Közelebről meg nem határozható okokból még Bukarestben sor került a fej és a test különválasztására, melynek nyomán a testet hamarosan Újvidéken földelték el, a szűk és igen távoli rokonság körében (a sírra is felvették: csak a teste). A fejet üvegbe tették, különféle folyadékokkal kezelték, beszózták, szárították majd ismét, újabb, hol zöld, hol barna falú üvegekbe helyezték, hogy többé ne árthasson neki a napfény. Az 1990-es években pedig úgy, ahogy volt, tökéletesen elfelejtették, így hát sajnos mi sem tudjuk megmondani, hogyan is került a kétezres évek derekára egy kis dalmát sziget kolostorában az állítólagos Szent László ereklyék sorába (ujjperc, lábköröm és egy makákó alulfejtett szemfoga).

De ennek semmi jelentősége: a sziget ugyanis eddigre maga mögött hagyta a holttestet – hogy még a bukaresti ismeretlen célú fejleválasztás nyomán, vagy hogy valójában már a Murmanszk–Bukarest úton a szovjet kezek hathatós közreműködésével, vagy esetleg a későbbi balkáni zűrzavarban, arról fogalmunk sincs. Elég az hozzá, hogy a sziget jelenleg az Atlanti-óceánon található, Szent Ilona közelében, így a tengerjog értelmében nemzetközi, az angolszászok és a kínaiak értelmezésében brit, illetve kínai felségvizeken. A szigetre valamennyi nagy-, közép- és kishatalom igényt tart, ugyanakkor nemzetközi védeltséget élvez, melyet a franciák, az argentinok, a norvégok és újabban az ausztrál és dél-afrikai hatóságok is önkényesen fenn kívánnak tartani. Valamennyi itt felsorolt nép kutatóállomásokat létesített rajta, mely jól szemlélteti, micsoda növekedésen is ment végbe a legutóbbi ismert, murmanszki megállója óta.

A szovjet örökség egyetlen nyoma egy azbeszt lelőhely a sziget kellős közepén, míg egykori közép-európai tartózkodására a térségben meglehetősen szokatlan öreg kocsányos tölgyes és egy gypűrózsa csoport emlékeztet. Az élővilág további részét a kutatók által véletlenül behurcolt ó- és újvilági kártevők, valamint a tengeri madarak és uszadékfák által idejuttatott magvaktól, rovaroktól, hullóktól és kételtűektől származó növény és állatvilág teszi ki.

A tudósok azzal számolnak, hogyha a sziget a jelenlegi mértékben folytatja a növekedését, akkor egyrészt hamarosan elérve Szent Ilona partjait ténylegesen brit felségterületre téved, másrészt alig pár éven belül már az argentin területkövetelés is jogossá válik, mely hosszabb távon akár a falklandi konfliktus kiújulásához is vezethet.

Néhány tanulmány arra is kitér, hogy természetesen amennyiben a növekedés nem áll le, úgy a sziget idővel az egész bolygót le fogja fedni, majd a naprendszer, a galaxis és végül az univerzum egésze következik – de ezeket a tanulmányokat szerencsére igen kevesen olvassák, és végkövetkeztetéseik lényegét még igazán a tulajdon szerzőik sem értik.

Bocskay Vince: Savonarola

